

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДДІЛ ОСВІТИ, КУЛЬТУРИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
ПАЛАНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ
УМАНСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Кочубіївської гімназії
Паланської сільської ради
Уманського району Черкаської області

СХВАЛЕНО

Рішенням педагогічної ради школи

Протокол № 1 від _____ р.

Голова педагогічної ради

_____ Алла КИСІЛЬ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор закладу

загальної середньої освіти

_____ Алла КИСІЛЬ

НАДАНО ЧИННОСТІ ТА ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ № __ від _____ р.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПISKA.....	3-6
II.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	7-11
III. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ.....	11-12
IV. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ.....	12-16
V. НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ.....	17-22
VI. НАВЧАЛЬНІ / МОДЕЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ.....	23-25
VII. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ.....	26-30
VIII.ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	30-31
IX. ОПИС ІНСТРУМЕНТІВ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ.....	31-42

І. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Призначення навчального закладу полягає в наданні якісної повної загальної освіти здобувачам освіти шкільного віку, забезпеченні їх всебічного розвитку, вихованні і самореалізації особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Завданням освітнього закладу є:

- створення безпечного розвивального освітнього середовища, вільного від будь-яких проявів насильства, дискримінації, булінгу, цькування та забезпечення прав, свобод та інтересів дітей;
- безперервний процес підвищення ефективності освітнього процесу з одночасним урахуванням потреб суспільства, потреб особистості учня. Цьому сприяє застосування новітніх досягнень педагогіки та психології, використання інноваційних технологій навчання, комп'ютеризація освітнього процесу;
- різнобічний розвиток індивідуальності дитини на основі виявлення її задатків і здібностей, формування ціннісних орієнтацій, задоволення інтересів і потреб;
- збереження і зміцнення морального, фізичного і психічного здоров'я вихованців; виховання школяра як громадянина України, національно свідомої, вільної, демократичної, життєво і соціально компетентної особистості, здатної здійснювати самостійний вибір і приймати відповідальні рішення у різноманітних життєвих ситуаціях;
- формування у школярів бажання і уміння вчитися, виховання потреби і здатності до навчання упродовж усього життя, вироблення умінь практичного і творчого застосування здобутих знань;
- становлення в учнів цілісного наукового світогляду, загальнонаукової, загальнокультурної, технологічної, комунікативної і соціальної компетентностей на основі засвоєння системи знань про природу, людину, суспільство, культуру, виробництво, оволодіння засобами пізнавальної і практичної діяльності;
- виховання в учнів любові до праці, забезпечення умов для їх життєвого і професійного самовизначення, формування готовності до свідомого вибору і оволодіння майбутньою професією;
- виховання школяра як людини моральної, відповідальної, з розвиненим естетичним і етичним ставленням до навколишнього світу і самої себе;
- запровадження в школі інноваційних підходів, форм, методів і засобів навчання;
- забезпечення ефективної взаємодії та співпраці всіх учасників освітнього процесу.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Основним засобом реалізації призначення загальноосвітнього закладу є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм. У той же час заклад має у своєму розпорядженні додаткові засоби реалізаційного призначення, а саме

- уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;
- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної, трудової, художньо-естетичної тощо);
- поглиблене вивчення окремих предметів;
- надання учням можливості вибору профілю навчання, темпу засвоєння навчального матеріалу;
- оригінальна організація навчальної діяльності, інтеграція навчальної та позанавчальної діяльності;
- надання широкого спектра додаткових освітніх програм і додаткових освітніх послуг.

Освітня програма, що реалізується в закладі, спрямована на формування в учнів сучасної наукової картини світу; виховання працьовитості, любові до природи; розвиток в учнів національної самосвідомості; формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства; інтеграцію особистості в систему світової та національної культури; рішення задач, формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві; виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави; створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм; формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Відповідності до чинного законодавства, реалізація освітньої програми закладу здійснюється через три рівні освіти:

- ✓ початкова освіта тривалістю чотири роки;
- ✓ базова середня освіта тривалістю п'ять років.

Мета освітньої програми: реалізація предметного і надпредметного змісту навчання, що забезпечує розвиток здібностей дитини, становлення її як повноцінної, соціально активної, конкурентноздатної особистості, яка

володіє ключовими компетентностями (вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність); забезпечення діяльної спрямованості навчання, яке передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практичну його спрямованість; реалізацію в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків; наскрізних ліній, що є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; зосередження педагогічного колективу на цілеспрямованості, системності і єдності діяльності в змісті освіти. Досягнення мети забезпечується через формування необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, таких ключових компетентностей, спільними для яких є наступні зміни:

вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення здобувачів освіти до різних видів активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практичного спрямованість.

II. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

З урахуванням поетапного переходу закладів освіти на здійснення діяльності за новим Державним стандартом Освітня програма на 2024-2025 навчальний рік розроблена відповідно:

- Конституції України;
- Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту»;
- Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 № 1187 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 № 347);
- постанови Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 № 684 «Про затвердження Порядку ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку та учнів» (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ від 19.09.2018 №806, від 17.07.2019 № 681);
- постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» із змінами, внесеними відповідно до постанови КМУ від 24 липня 2019 №688);
- постанови Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 №898 «Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти»;
- постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» (із змінами, внесеними відповідно до постанови КМУ від 07.08.2013р №538, від 26.02.2020 № 143); розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 № 988 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 »;
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 №903 «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»;
- наказу МОН України від 12 серпня 2022 року №743 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х та 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України.

- наказу МОН України від 19.02.2021 №235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» в редакції наказу Міністерства освіти і науки України №1120 від 09.08.2024 року ;
- наказу МОН України від 20.04.2018 №405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»;
- наказу МОН від 13.07.2021 №813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»;
- наказу МОН України від 02.08.2024 №1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»;
- наказу МОН України від 05.05.2008 №371 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти»;
- наказу МОН України від 13.04.2011 №329 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року №8, (із змінами внесеними наказами МОН України від 06.06.2016 № 624, від 24.04.2017 №635, від 10.07.2019 №955, від 10.02.2021 №160) «Про затвердження Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти»;
- наказу МОН України від 23.04.2013 №466 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» (із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства освіти і науки від 01.06.2013 №660, від 14.07.2015 №761, від 08.09.2020 №1115);
- наказу МОН України від 14.07.2015 № 762 «Про затвердження Порядку переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання (із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства освіти і науки від 08.05.2019 № 621, від 01.03.2021 № 268);
- наказу МОН України від 16.04.2018 №367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти»;
- наказу Міністерства освіти і науки України «Про деякі питання документів про загальну середню освіту» від 16 жовтня 2018 № 1109;

- наказу Міністерства освіти і науки України від 07 грудня 2018 № 1369 «Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 23 квітня 2019 № 536. « Про затвердження Положення про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти»
- листа МОН України від 01.02.2018 №1/9-74 «Щодо застосування державної мови в освітній галузі»;
- листа Міністерства освіти і науки України від 02.04.2018 №1/9-190 «Щодо скороченої тривалості уроку для учнів початкової школи»;
- Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205.

З урахуванням закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану» від 15.03.2022, Указів Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022, «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» від 06.02.2024.

Освітня програма відповідає: структурі Типової освітньої програми та визначеним нею вимогам до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою; визначає (в обсязі не меншому, ніж встановлено Типовою освітньою програмою) загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі (в годинах). Його розподіл між освітніми галузями; навчальні плани для кожного рівня (циклу) здобуття повної загальної середньої освіти і передбачає перерозподіл годин (у визначеному обсязі) між обов'язковими для вивчення навчальними предметами певної освітньої галузі, які вивчаються окремо; містить перелік навчальних (модельних навчальних) програм, що використовуються в освітньому процесі; опис форм організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання. Згідно зі статтею 9 Закону України «Про освіту» заклад надає право здобувати освіту заочною (денна), індивідуальною (сімейна, педагогічний патронаж) формами навчання. Індивідуальна (сімейна, екстернат, педагогічний патронаж) форма навчання організовується відповідно до Положення про індивідуальну форму навчання в системі загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 10.07.2019 року № 955 (зі змінами від 15.02.2023 № 165)

Очна (денна) форма здобуття освіти, передбачає безпосередню участь здобувачів освіти в освітньому процесі, навчання в одну зміну, тривалість навчального тижня – 5 днів.

Дистанційна форма, передбачає здобуття освіти за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних

психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій, навчання в одну зміну, тривалість навчального тижня – 5 днів;

Індивідуальна (екстернатна) форма здобуття освіти передбачає організацію навчання здобувачів освіти, за яким освітня програма повністю засвоюється здобувачем самостійно, а оцінювання результатів навчання та присудження освітньої кваліфікації здійснюються відповідно до законодавства.

Відповідно до статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» освітній процес у закладі організовується в межах навчального року, що розпочинається у День знань - 01 вересня, триває не менше 175 навчальних днів і закінчується не пізніше 01 липня наступного року.

Навчальні заняття для учнів 1-9 класів організовуються за семестровою системою – 175 навчальних днів. Гурткова робота проводиться за окремим розкладом.

Навчання здобувачів освіти 1-9 класів Кочубіївської гімназії Паланської сільської ради Уманського району Черкаської області здійснюється державною (українською) мовою.

Освітній процес у 2024-2025 проводиться за очною формою навчання та семестровою системою з п'ятиденним режимом навчання.

Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання реалізується з дотриманням вимог чинного законодавства про освіту, захисту персональних даних та Санітарного регламенту. В разі переходу на дистанційне навчання учителі працюють з учнями, використовуючи технології дистанційного навчання відповідно до основного розкладу навчальних занять, розкладу дзвінків на платформах Google Classroom, Google Meet.

Для забезпечення освітнього процесу застосовуються вебресурси :

- платформа Google Classroom;
- додаткові платформи: Zoom, Google Meet, ВШО.

Мережа класів та учнів

Клас	Кількість учнів	Хлопчики	Дівчатка
1	7	5	2
2	8	4	4
3	9	5	4
4	10	7	3
1-4	34	21	13
5	13	4	9
6	7	3	4
7	9	4	5
8	11	7	4
9	7	4	3
5-9	47	22	25
Всього:	81	43	38

Режим навчання:

1. Навчання учнів проводиться в одну зміну.
2. Початок занять для учнів 1-9 класів – 08.30.
- 3 Тривалість уроків в очному режимі:
 - 1-й клас – 30 хв.
 - 2-4-й класи – 40 хв.
 - 5-9-й класи – 45 хв.
4. При проведенні онлайн уроків на період запровадження навчання з використанням технологій дистанційного навчання, тривалість навчальної діяльності з ТЗН упродовж навчального заняття повинна бути:
 - для учнів 1 класу- не більше 10 хвилин;
 - для учнів 2 - 4 класів - не більше 15 хвилин;
 - для учнів 5 - 7 класів - не більше 20 хвилин;
 - для учнів 8 - 9 класів - 20 - 25 хвилин;

Розклад дзвінків:

1. 08. 30-09. 15
2. 09. 25-10. 10
3. 10. 20-11. 05
4. 11. 25 – 12. 10
5. 12. 30 – 13. 15
6. 13. 25 – 14. 10
7. 14.20 – 15. 05

Режим дня в закладі підпорядкований створенню оптимальних умов для здійснення успішної освітньої діяльності. Розклад уроків складається з урахуванням динаміки працездатності учнів протягом дня, тижня, семестру, чергування видів діяльності і раціонального розподілу навчального навантаження.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

В умовах воєнного стану освітня програма, навчальні програми та річний навчальний план виконуються педагогічними працівниками в повному обсязі, з використанням очної, дистанційної та змішаної форм організації освітнього процесу, в залежності від безпекової ситуації. Навчальна діяльність здобувачів освіти організовується за затвердженим розкладом уроків, додаткових консультацій тощо. У разі необхідності, навчання учнів здійснюється з використанням технологій дистанційного навчання згідно з Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 року №1115 (у редакції від 11.04.2023 року), відповідно до річного навчального плану та розкладу.

Зміст освітньої програми ґрунтується на компетентнісному підході до навчання і передбачає активне конструювання знань та формування умінь,

уявлень здобувачів освіти через досвід практичної діяльності, що забезпечує формування в учнів зазначених вище ключових компетентностей, окреслених у статті 12 Закону України «Про освіту».

III. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджені відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом директора закладу створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 24 квітня 2017 року № 635).

Організація освітнього процесу для осіб з особливими освітніми потребами організовується відповідно до постанови КМУ від 15 вересня 2021 р. № 957 «Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти», у закладі можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти особи з особливими освітніми потребами.

IV. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Початкова школа

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Освітню програму для 1-2 класів розроблено відповідно Закону України «Про освіту», на основі Типової освітньої програми для 1-2 класів, розробленої під керівництвом Р.Б.Шияна – Нова українська школа, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022, № 743-22.

Освітню програму для 3-4 класів розроблено відповідно Закону України «Про освіту», на основі Типової освітньої програми для 3-4 класів, розробленої

під керівництвом Р.Б.Шияна – Нова українська школа, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022, № 743-22.

Освітня програма початкової освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Вивчення української мови в 1-4 класах:

- українська мова – 5 годин;
- українська мова в інтегрованому курсі – 2 години.

Інтегрований курс «Я досліджую світ» – 5 годин.

Інформатика в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» у 2 класі викладається і записується окремо - 1 година.

Розподіл годин з навчального предмета «Фізична культура» у 1-4 класах: 2 години фізичної культури та 1 година хореографії.

Варіативна складова у школі I ступеня передбачає вивчення факультативного курсу «Цифрова та медіаграмотність» в 4 класі - 1 год.

Основна школа

Навчальний план 5 -7 класів складений на основі Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти II ступеня, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 року №235 в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 року №1120.

Навчальні плани 8-9 класів складені на основі Типових освітніх програм закладів загальної середньої освіти II ступеня, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року № 405 за п'ятиденним робочим тижнем.

Варіативна складова навчального плану у школі II ступеня використана на:

- німецька мова - 5-6 класах, 4 години;
- факультативні курси:
«Людина та її здоров'я» - 8, 9 класи по 1 годині;
«Моя Черкащина» - 7 клас, 1 година.

Години варіативної складової по гімназії використано на 60,9 %.

Структура 2024/2025 навчального року

1. Початок та закінчення навчального року.

Відповідно Закону України «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 23.07.2024 № 841 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні» 2024/2025 навчальний рік розпочнеться 2 вересня 2024 року святом – День знань – і закінчиться не пізніше 30 червня 2025 року.

2. Поділ на семестри.

Навчальні заняття для учнів 1-9 класів організовуються за семестровою системою:

I семестр – з 02 вересня по 27 грудня 2024 року (80 днів),

II семестр – з 13 січня по 30 травня 2025 року (95 днів).

3. Проведення канікул.

Впродовж навчального року для учнів 1-9 класів проводяться канікули:

- осінні - з 04 листопада по 10 листопада 2024 року (можуть бути перенесені у зв'язку з погодніми умовами);

- зимові - з 28 грудня 2024 року по 12 січня 2025 року;

- весняні - з 24 березня по 01 березня 2025 року.

Свято «Останній дзвоник» - 30 травня 2025 року.

Програмне забезпечення варіативного компонента

ПОЧАТКОВА ТА ОСНОВНА ШКОЛА

№ з\п	Назва курсу	Клас	К-сть годин	Науково-методичне забезпечення (програма)
1	Курс за вибором «Моя Черкащина»	7	1	Програма навчального курсу «Моя Черкащина» для учнів 7 -11 класів ЗЗСО Черкаської області схвалена МОН України від 30.06.2023 року № 20227-2023, 4.0154-2023.
2	Факультативний курс «Людина та її здоров'я»	8 9	1 1	Програма Факультативного курсу «Людина та її здоров'я» схвалена комісією з біології, екології та природознавства Науково-методичної ради з питань освіти МОН України від 15.09.2019 року, протокол №4
3	Цифрова та медіаграмотність	4	1	Програма "Цифрова та медіаграмотність" інтегрованого курсу за вибором/факультативу. Лист ІМЗО від 29.03.2018 № 22.1/12-Г-184

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;

- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах закладу I ступеня (1-2, 3-4 класи).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани початкової школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курси за вибором.

Освітня галузь **мовно-літературна** з урахуванням вікових особливостей учнів у навчальних планах реалізується через окремі предмети «Українська мова», «Літературне читання», «Іноземна мова»; **математична освітня галузь** реалізується через предмет «Математика»; **природнича, громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна освітня галузь** реалізується предметом «Я досліджую світ»; **фізкультурна освітня галузь** реалізується окремим предметом «Фізична культура»; **інформатична освітня галузь** реалізується через предмет «Інформатика»; **мистецька освітня галузь** реалізується окремими предметами «Образотворче мистецтво» та «Музичне мистецтво».

Освітня програма передбачає досягнення здобувачів освіти сукупності компетентностей, що є базою для подальшого особистісного розвитку в умовах шкільного навчання. Особливий акцент здійснюється на здатність здобувачів освіти встановлювати асоціативні зв'язки, взаємозв'язки між об'єктами і явищами навколишнього світу, робити висновки та висловлювати судження. Ці характеристики засвідчують сформованість цілісних світоглядних уявлень і є результатом упровадження засад інтеграції в освітньому процесі.

Перелік освітніх галузей.

Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мовно-літературна,
- Математична,
- Природнича,
- Соціальна і здоров'язбережувальна,
- Природнича, Громадянська та історична,
- Інформатична,
- Технологічна,
- Мистецька,
- Фізична культура.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах. Завдання освітніх ліній у 5-7-х класах реалізуються на основі тематичного планування за принципом методичного конструктора та інтегрованого підходу до змісту та організації освітньої діяльності. Побудова освітнього процесу на засадах інтегрованого підходу забезпечує єдність та взаємопов'язаність усіх освітніх ліній у кожній темі, що реалізується як цілісна змістова та діяльнісна одиниця освітнього процесу. Основними формами організованої освітньої діяльності здобувачів освіти є щоденні інтегровані заняття, предметні заняття, індивідуально-групові заняття різної пізнавальної та продуктивної спрямованості. Цілісне бачення та структура тематичних циклів, за якими будується освітній процес, відображаються у плануванні за принципом методичного конструктора. Зберігаючи наступність із початковою школою забезпечується подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формуємо знятність до творчого самовираження, критичного мислення, виховуємо ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Під час розподілу варіативної складової навчального плану враховано гранично допустиме навантаження на одного учня, уроки фізичної культури при визначенні цього показника не враховувались. Відповідно до навчального плану використовуються перелік модельних програм на основі яких розроблено навчальні програми. Оскільки навчальні програми спрямовані насамперед на реалізацію вимог Державного стандарту базової середньої освіти, під час формування переліку цих програм враховано особливості та потреби учнів в досягненні обов'язкових результатів навчання, потенціал педагогічного колективу, ресурсне забезпечення, навчально-методичний супровід конкретних модельних програм, наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей, варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин тощо.

На основі затвердженої педагогічною радою навчальної програми предмета (інтегрованого курсу) вчитель складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу. Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо.

Автономія вчителя забезпечена академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розробленням та впровадженням авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання. Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель самостійно вибудовує послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в навчальній програмі.

Учитель може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем.

V. НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ

Навчальний план *I ступеня (1-2 класи)* з навчанням українською мовою відповідно до Державного стандарту початкової освіти, наказу МОНу №743-22 від 12.03.2022 року та типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р.Б.Шияна – Нова українська школа.

Навчальний план
для **1-2 класів** початкової школи з українською мовою навчання

Навчальні предмети / Інтегровані курси	Кількість годин на тиждень у класах		
	1 кл	2 кл	Разом
Українська мова	5	5	10
Іноземна мова	2	3	5
Математика	3	3	6

Я досліджую світ*	7	8	15
Мистецтво**	2	2	4
Фізична культура ***	3	3	6
Усього	19+3	21+3	40+6
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	2
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	22	42
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	22	24	46

***Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів

Варіативна складова використана на 0 %.

Навчальний план *І семестр (3-4 класи)* з навчанням українською мовою відповідно до Державного стандарту початкової освіти, наказу МОНу №743-22 від 12.08.2022 року та типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р.Б.Міяна – Нова українська школа.

Навчальний план

для 3–4 класів початкової школи з навчанням українською мовою

Навчальні предмети / Інтегровані курси	Кількість годин на тиждень у класах		
	3 кл	4 кл	Разом
Українська мова	5	5	10
Іноземна мова	3	3	6
Математика	4	4	8
Я досліджую світ*	7	7	14
Інформатика	1	1	2

Мистецтво**	2	2	4
Фізична культура ***	3	3	6
Усього	22+3	22+3	44+6
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	2
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	23	23	46
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	25	25	50

***Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів

Варіативна складова використана на 0 %.

Навчальний план **II ступеня (5 клас)** з навчанням українською мовою відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 №235 (згідно з додатком 3 до наказу МОН України №1120 від 09.08.2024 р.).

Освітні галузі		Кількість годин на тиждень	
		5 кл	Всього
Інваріантний складник			
Мовно-літературна галузь	Українська мова	4	4
	Українська література	1,5+0,5	2
	Зарубіжна література	1	1
	Іноземна мова (англійська)	3,5	5,5
	Іноземна мова (німецька)	2,0	
Математична галузь	Математика	4	4
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	1,5+0,5	2

Соціальна і здоров'язбережувальна галузь	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1
Громадянська та історична галузь	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	1
Інформатична	Інформатика	1	1
Технологічна	Технології	1	1
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»: - Музичне мистецтво - Образотворче мистецтво	0,5+0,5 0,5+0,5	2
Фізична культура	Фізична культура	3	3
	Етика	0,5	0,5
Разом (без фіз. культури + фізична культура)		25+3	25+3
Додаткові години для вивчення предметів:		4,5 (4,5)	4,5
- Українська література		0,5	
- Іноземна мова (німецька)		2	
- Інтегрований курс «Пізнаємо природу»		0,5	
- Етика		0,5	
- Образотворче мистецтво		0,5	
- Музичне мистецтво		0,5	
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня		28	28
Усього (без фізичної культури + фізична культура)		25+3	25+3

**Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів

Варіативна складова використана на 60 %.

Навчальний план **II етапу (6 клас)** з навчанням українською мовою відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 №235 (згідно з додатком 3 до наказу МОН України №1120 від 09.08.2024 р.).

Освітні галузі		Кількість годин на тиждень	
		6 кл	Всього
Інваріантний складник			
Мовно-літературна галузь	Українська мова	4	4
	Українська література	1,5+0,5	2
	Зарубіжна література	1	1
	Іноземна мова (англійська)	3,5	5,5
	Іноземна мова (німецька)	2,0	
Математична галузь	Математика	4	4
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	1+1	2

	Географія	1+1	2
Соціальна і здоров'язбережувальна галузь	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1
Громадянська та історична галузь	Історія України Всесвітня історія Громадянська освіта	0,5+0,5 0,5 0,5	2
Інформатична	Інформатика	1	1
Технологічна	Технології	1	1
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»:Музичне мистецтво - Образотворче мистецтво	0,5+0,5 0,5+0,5	2
Фізична культура	Фізична культура	3	3
	Етика	0,5	
Разом (без фіз. культури + фізична культура)		28+3	28+3
Додаткові години для вивчення предметів:		9,5 (7)	7
- Українська література		0,5	
- Іноземна мова (німецька)		2	
- Інтегрований курс «Пізнаємо природу»		1	
- Географія		1	
- Етика		0,5	
- Історія України		0,5	
- Громадянська освіта		0,5	
- Образотворче мистецтво		0,5	
- Музичне мистецтво		0,5	
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня		31	31
Усього (без фізичної культури + фізична культура)		28+3	28+3

****Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів. Варіативна складова використана на 74 %.**

Навчальний план **II ступеня (7 клас)** з навчанням українською мовою відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 №235 (згідно з додатком 3 до наказу МОН України №1120 від 09.08.2024 р.).

Освітні галузі		Кількість годин на тиждень	
		7 кл	Всього
Інваріантний складник			
Мовно-літературна галузь	Українська мова	3	3
	Українська література	1,5+0,5	2
	Зарубіжна література	1	1
	Іноземна мова (англійська)	3,5	5,5
	Іноземна мова (німецька)	2,0	

Математична галузь	Алгебра	2,5	2,5
	Геометрія	1,5	1,5
Природнича	Біологія	2	2
	Географія	2	2
	Фізика	2	2
	Хімія	1	1
Соціальна і здоров'язбережувальна галузь	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1
Громадянська та історична галузь	Історії України	0,5+0,5	1
	Всесвітня історія	0,5	1
	Громадянська освіта	0,5	1
Інформатична	Інформатика	1	1
Технологічна	Технології	1	1
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»: Музичне мистецтво	0,5+0,5	1
	Образотворче мистецтво	0,5+0,5	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Разом (без фіз. культури + фізична культура)		30,5+3	30,5 +3
Додаткові години для вивчення предметів:		6,5 (5,5)	5,5
- Українська література		0,5	
- Іноземна мова (німецька)		2	
- Історія України		0,5	
- Громадянська освіта		0,5	
- Образотворче мистецтво		0,5	
- Музичне мистецтво		0,5	
- Факультатив "Моя Черкащина"		1	
Гранично допустиме навантаження на одного учня		32	32
Усього (без фізичної культури + фізична культура)		30,5+3	30,5+3

**Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів. Варіативна складова використана на 84,6 %.

Навчальний план **II ступеня (9 клас)** з навчанням українською мовою відповідно до таблиці 1 до наказу МОН України №405 від 20.04.2018.

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
		9 кл
Інваріантна складова		
Мови і літератури	Українська мова	2
	Українська література	2
	Англійська мова	2
	Німецька мова	2

	Зарубіжна література		2
Суспільствознавство	Історія України		1,5
	Всесвітня історія»		1
	Основи правознавства		1
Мистецтво	Мистецтво		1
Математика	Алгебра		2
	Геометрія		2
Природознавство	Біологія		2
	Географія		1,5
	Фізика		2
	Хімія		2
Технології	Трудове навчання		1
	Інформатика		2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я		1
	Фізична культура		3
Разом (без фіз. культури +фіз.культура)			31+3
Варіативна складова			2
<i>Факультативний курс «Людина та її здоров'я»</i>			1
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня			33
Разом з годинами фізичної культури			31+3+1=35
Всього			35

Варіативна складова у 8 використана на %.

•
 **Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів

VI. НАВЧАЛЬНІ (МОДЕЛЬНІ НАЧАЛЬНІ) ПРОГРАМИ

Інваріантна складова

I ступінь

Зміст навчальних програм предметів та інтегрованих курсів, види навчальної діяльності учнів, рекомендовані для використання в освітньому процесі першого циклу початкової школи реалізовано згідно Типової освітньої програма, розробленої під керівництвом Р.Б.Шияна – Нова українська школа (для 1-2 класів), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022, № 743-22.

Зміст навчальних програм предметів та інтегрованих курсів, види навчальної діяльності учнів, рекомендовані для використання в освітньому процесі другого циклу початкової школи реалізовано згідно Типової освітньої програма, розробленої під керівництвом Р.Б.Шияна – Нова українська школа (для 3-4 класів), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022, № 743-22.

II ступінь

Модельні навчальні програми, які використовують педагоги були розроблені окремо для кожного циклу, а саме – для 5-6 класів та для 7 класу. Модельні навчальні програми для 5-6 та для 7 класів обрано з Додатку 5 до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України 19.02.2021 №235 (згідно з додатком 6 до наказу МОН України №1120 від 09.08.2024 р.).

Назва навчального предмета	Клас	Назва модельної програми	Автор чи авторський колектив
Українська мова	5-6	«Українська мова. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.
	7	«Українська мова. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.)
Українська література	5-6	«Українська література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Архипова В.П., Січкара С.І., Шило С.Б.
	7	«Українська література. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Заболотний О. В., Слоньовська О. В., Ярмольська І. В.)
Зарубіжна література	5-6, 7	«Зарубіжна література. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.
Англійська мова	5-6, 7	«Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.

Математика	5-6	«Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Істер О.С.
Алгебра	7	«Алгебра. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Істер О.С.
Геометрія	7	«Геометрія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Істер О.С.
Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	5-6	«Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти	Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Кошчак Я.І.
Географія	6, 7	«Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Запотоцький С.Л., Карпюк Г.І., Гладковський Р.В., Довгань А.І., Совенко В.В., Даценко Л.М., Назаренко Т.Г., Гільберг Т.Г., та ін.
Біологія	7	«Біологія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Балан П. Г., Кулініч О. М., Юрченко Л. П.
Фізика	7	«Фізика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Кремінський Б. Г., Гельфгат І. М., Божинова Ф. Я., Ненашев І. Ю., Кірюхіна О. О.)
Хімія	7	«Хімія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Григорович О.В.
Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	5-6	«Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьева І.В., Хомич О.Л.
	7	«Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Андрук Н. В., Лаврентьева І. В., Хомич О. Л
Вступ до історії України та громадянської освіти	5	«Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти. 5-7 класи	Щупак І.Я., Посулько А. С., Бурлака О. В., Власова Н.С.
Історія України	6-7	«Історія України. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Бурлака О. В., Щупак І. Я. Піскарьова І. О., Дрібниця В.О., Гісем О.В.
Всесвітня історія	6-7	«Всесвітня історія. 7-9 класи» для закладів	Щупак І. Я., Власова Н. С., Бурлака О. В., Посулько А. С.,

		загальної середньої освіти	Пометун О.І., Малієнко Ю.Б., Дудар О.В.
Інформатика	5-6	«Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Пасічник О. В., Чернікова Л. А.
	7	«Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Пасічник О. В., Чернікова Л. А.
Технології	5-6	«Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю. М.
	7	«Технології. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ходзицька І. Ю., Горобець О. В., Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.
Інтегрований курс «Мистецтво»	5-6	«Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти	Масол Л. М., Просіна О. В.
	7	«Мистецтво. 7-9 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти	Масол Л. М.
Фізична культура	5-7	«Фізична культура. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Баженков Є. В., Бідний М. В., Данільченко В.О., Коломєць, Дутчак

VII. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

В основу обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти покладено ключові компетентності та уміння, визначені статтею 12 Закону України «Про освіту» і Державними стандартами відповідних рівнів повної загальної середньої освіти в межах певної освітньої галузі.

№	Ключові компетентності	Компоненти
---	------------------------	------------

з/п		
1	Спілкування державною (і рідною - у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення неформованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення: критично оцінювати інформацію та

		використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
--	--	--

3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.

		Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
--	--	--

6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення, використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, впевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)

8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статів, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту.
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Відповідно до Положення закладу забезпечено: можливості для участі учнів у навчально-дослідницькій, дослідницько експериментальній, науковій, конструкторській, винахідницькій, пошуковій діяльності; умови для розвитку інноваційної культури учнів; дотримання академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу; безоплатний та безперешкодний доступ до навчального обладнання під час здійснення освітнього процесу для реалізації участі учнів у навчально дослідницькій, дослідницько-експериментальній, науковій, конструкторській, винахідницькій, пошуковій діяльності; умови та відповідне освітнє середовище для розвитку загальних та спеціальних здібностей та набуття компетентностей, необхідних для подальшої навчально-дослідницької, дослідницько-експериментальної, наукової, конструкторської, винахідницької, пошукової діяльності.

VIII. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок;

уроки-колоквиуми, під час яких здобувачі освіти мають можливість поглибити знання з певного предмету, працювати в групах, які займаються дослідницькою діяльністю, засвоювати курси та працювати над проектами, готуватися до учнівських предметних олімпіад, конкурсу-захисту МАН, інших конкурсів та змагань.

дистанційна форма навчання. Взаємодія між учнями та вчителями під час дистанційного навчання відбувається в межах штучно створеного комунікативного простору. Комунікативний простір передбачає сформовану ситуацію взаємодії, з якій є місце, час та взаємне бажання для спілкування, спрямовані на досягнення цілей процесу навчання через наступні інтерактивні засоби взаємодії: Zoom, Telegram, Google Classroom, Naurok, Paddlet, відеоуроки на ютуб-каналах Всеукраїнської школи онлайн. Для здобувачів загальної середньої освіти, які можуть відвідувати заклад освіти очно, формами роботи можуть бути: локальні екскурсії, тематичні подорожі, науково-практичні конференції, форуми, квести, інтерактивні та інтегровані заняття, уроки-дискусії тощо. Для тих, хто не може відвідувати заклад безпосередньо, вищезазначені форми навчання можуть бути у форматі онлайн-взаємодії, мережевої комунікації, дотримуючись культури спілкування зі зворотним зв'язком. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання

експериментально практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-9 класів) передбачає обговорення ключових положень вивченого матеріалу. Екскурсії, в першу чергу, покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо, поєднувати зі збором учнями в процесі екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань). Форми організації освітнього процесу будуть уточнюватись і розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Відповідно до умов академічної автономії, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

ІХ. ОПИС ІНСТРУМЕНТІВ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню, у 3-4-му класах застосовується формувальне і підсумкове за рівнями навчальних досягнень оцінювання. Оцінювання особистих досягнень учня відбувається вербально відповідно до шкали оцінювання у свідоцтві досягнень: має значні успіхи; демонструє помітний прогрес; досягає результату з допомогою вчителя; потребує значної уваги і допомоги. Вербальні оцінки (1-2-й класи) та рівневі (3-4-й класи) особистісних досягнень фіксуються у свідоцтві досягнень.

Основні функції оцінювання:

формувальна (забезпечує відстеження динаміки навчального поступу);

констатувальна (забезпечує встановлення рівня досягнення результатів навчання);

діагностувальна (надає інформацію про стан досягнення результатів навчання, наявність навчальних втрат, причини виникнення утруднень);

коригувальна (надає змогу вчителю відповідним чином адаптувати освітній процес);

орієнтувальна (надає змогу відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток);

мотиваційно-стимулювальна (активізує внутрішні й зовнішні мотиви до навчання);

розвивальна (мотивує до рефлексії та самовдосконалення);

прогностична (ставить цілі навчання на майбутнє);

виховна (сприяє вихованню в учнів свідомої дисципліни, наполегливості в роботі, працьовитості, почуття відповідальності, обов'язку).

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне оцінювання, підсумкове оцінювання та державна підсумкова атестація.

Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки навчального поступу учнів, визначення їхніх навчальних (освітніх) потреб і скерування освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням встановлених результатів навчання.

Підсумкове оцінювання показує результат навчання та розвитку.

Державна підсумкова атестація передбачає оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту. Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації Міністерство освіти і науки України визначає в установленому законодавством порядку.

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу. Оцінювання дає інформацію про досягнення результатів навчання на певному етапі освітнього процесу. Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та/або в оціночних судженнях.

Оцінювання здійснюється за визначеними критеріями, які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягли учні.

Загальні критерії оцінювання (додаток 1 до наказу Міністерства освіти і науки України від 02.08.2024 №1093) визначають загальні підходи до встановлення результатів навчання учнів і слугують основою **критеріїв оцінювання за освітніми галузями** (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 02.08.2024 №1093).

Критерії оцінювання реалізуються за чотирма рівнями (початковий, середній, достатній, високий). Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові.

Критерії оцінювання дають змогу здійснювати оцінювання результатів навчання у 12-бальній шкалі оцінювання.

Опис кожного бала шкали оцінювання подано в додатках з урахуванням структури компетентності (знання, уміння, цінності, ставлення) і наскрізних у всіх ключових компетентностях умінь (читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно й письмово, критично й системно мислити, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати

емоціями, оцінювати ризики, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми, творчість, ініціативність, здатність співпрацювати з іншими людьми).

За вибором закладу освіти оцінювання може здійснюватися за власного шкалою оцінювання результатів навчання учнів. У разі запровадження закладом освіти власної шкали оцінювання результатів навчання учнів ним мають бути визначені правила переведення до 12-бальної шкали оцінювання.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Здобувачі **початкової освіти** проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти.

З метою неперервного відстеження результатів **початкової освіти**, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Річне оцінювання здобувачів освіти 5-6-го класів здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі наприкінці навчального року. Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів 5-6-го класів здійснюють відповідно до вимог модельних навчальних програм із застосуванням таких форм та способів:

- ✓ усної (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);
 - ✓ письмової, у тому числі графічної (зокрема шляхом виконання діагностичних, самостійних та контрольних робіт, тестування, організації роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами, тощо);
 - ✓ цифрової (зокрема шляхом тестування в електронному форматі);
- практичної (зокрема шляхом організації виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, виготовлення виробів, роботи з біологічними об'єктами, хімічними речовинами, тощо).

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, підсумкове та проміжне оцінювання результатів навчання учнів 5-го класу НУШ

здійснюються за рівневою шкалою адаптаційний період (вересень-жовтень), а його результати позначаються словами або відповідними літерами: «початковий» – «П», «середній» – «С», «достатній» – «Д», «високий» – «В».

Семестрове та річне оцінювання результатів навчання учнів 5-го класу здійснюється з використанням 12-бальної системи (шкали), а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

Оцінювання учнів 6- 9 класів здійснюється за системою, визначеною законодавством, 12-бальною шкалою.

Оцінювання зорієнтоване на очікувані групи результатів навчання учнів відповідної освітньої галузі Держстандарту

Обов'язкові результати навчання учнів позначено індексами, в яких.

- скорочений буквений запис означає освітню галузь, до якої належить обов'язковий результат навчання;
- цифра на початку індексу вказує на порядковий номер року навчання (класу), на завершення якого очікується досягнення результату навчання;
- перша цифра після буквеного запису до крапки означає номер групи результатів навчання;
- цифра після крапки означає номер загального результату навчання;
- наступна цифра означає номер конкретного результату навчання;
- остання цифра означає номер орієнтира для оцінювання відповідного навчального року.

У рамках академічної свободи педагоги закладу здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети. Під час оцінювання навчальних досягнень враховується вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем/ученицею принципів академічної доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності. Оцінювання результатів навчання може здійснюватися очно або дистанційно, в синхронному або асинхронному режимі. Результати оцінювання фіксуються у класних журналах (електронних або друкованих).

Початке формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі викладеного нижче алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання, що, зокрема, забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти.

Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання.

Інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року. Доцільно впроваджувати поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

Зворотний зв'язок з учнями 5-6-го класів щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Учителі не протиставляють учнів одне одному, акцентують увагу лише на позитивній динаміці досягнень учня/учениці. Труднощі в навчанні обговорюють з учнями індивідуально. Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

Навчальні досягнення здобувачів освіти у 7-9-му класах підлягають формувальному та підсумковому (бальному) оцінюванню. Перевірка та/або оцінювання досягнень компетентностей учнів середньої школи окрім уроку здійснюватиметься у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття. Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнень компетентностей. Функцію перевірки та/або оцінювання досягнень компетентностей виконує також навчально-практичне заняття та заняття практикуму. Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх настанню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати, виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях. Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

На початку 2024/2025 навчального року вчителі - предметники організовують проведення в 7-9-му класах вхідне оцінювання учнів з метою діагностування рівня їх навчальних досягнень за попередній рік та планування подальшої роботи із систематизації, узагальнення та закріплення навчального матеріалу, що вивчався дистанційно.

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили **здобуття базової середньої освіти** відповідно до вимог Державного стандарту здійснюється шляхом **державної підсумкової атестації**. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 02.08.2024 №1093 та орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти.

Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на **ключові компетентності і наскрізні вміння** та вимоги до обов'язкових результатів

навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державними стандартами відповідного ступеня.

ПРАВИЛА І ПРОЦЕДУРИ

Оцінювання може здійснюватися як у процесі навчання (поточне), так і на різних його етапах (підсумкове).

Під час організації оцінювання результатів навчання здобувачів освіти рекомендуємо:

визначати форми поточного і підсумкового оцінювання під час планування освітнього процесу на семестр;

формулювати об'єктивні та зрозумілі для учнів навчальні цілі; основою для формулювання таких навчальних цілей є обов'язкові / очікувані результати навчання, визначені Державним стандартом / відповідними модельними Навчальними програмами;

ознайомлювати учнів із критеріями та засобами оцінювання, за якими буде встановлюватися рівень досягнення ними результатів навчання на кінець навчального семестру та року, та ознайомлення із засобами оцінювання, якими буде встановлено результати навчання;

надавати учням зворотний зв'язок щодо їхніх результатів навчання за певний період, який має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним; важливо не протиставляти учнів / учениць одне одному; доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень; труднощі в навчанні варто обговорювати з учнями / ученицями індивідуально; зворотний зв'язок можна надавати в письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності, інших умов;

створювати умови для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія); під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям; важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання;

коригувати освітній процес з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за допомогою різних методів, вибір яких зумовлюється особливостями змісту навчального предмета / інтегрованого курсу, його обсягом, рівнем узагальнення, віковими особливостями учнів із застосуванням різних способів і засобів:

усного опитування (індивідуальне, групове тощо);

спостереження;

аналіз портфоліо;

письмових завдань (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні, підсумкові роботи);

практичних завдань (завдання на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; навчальний проект; робота з картами, діаграмами; заповнення таблиць, побудова схем, моделей, зокрема з використанням електронних засобів навчання тощо);

завдань із використанням ІТ (онлайн-тести, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, комп'ютерні продукти тощо);

самооцінювання, взаємооцінювання;

комплексного, що поєднує різні способи й засоби оцінювання.

Оцінювання здійснюється із застосуванням завдань різних когнітивних рівнів: на відтворення знань, на розуміння, на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях, уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо.

Частотність та процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, визначають педагогічні працівники з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета / Інтегрованого курсу та з урахуванням етапу планування програмовим матеріалом та етапу досягнення очікуваного результату навчання.

До оцінювання наскрізних умінь може долучатися шкільний психолог.

Оцінювання результатів навчання учнів потребує гнучкості. Підходи до оцінювання в різних класах закладу загальної середньої освіти можуть мати відмінності, спрямовані на реалізацію освітньої програми закладу освіти та автономії вчителя.

Під час навчання в дистанційному та змішаному режимах оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку.

Під час оцінювання результатів навчання важливо враховувати дотримання здобувачами освіти принципів академічної доброчесності (самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; покликання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей),

у разі порушення учнями принципів академічної доброчесності, зокрема, списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання під час певного виду навчальної діяльності), учитель / учителька може ухвалити рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності і запропонувати учню / учениці повторне проходження оцінювання.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учнівства та його батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання може відбуватися під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових /

електронних щоденниках учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтві досягнень.

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Формувальне оцінювання - інтерактивне оцінювання учнівського прогресу, що дає змогу вчителям визначати потреби учнів, адаптуючи до них процес навчання.

Формувальне оцінювання результатів навчання учнів / учениць виконує діагностувальну, коригувальну, орієнтувальну, мотиваційно-стимульовальну, розвивальну, прогностичну та виховну функції.

Формувальне оцінювання (оцінювання в процесі навчання) є важливим складником освітнього процесу, оскільки воно відображає як процес навчання учнівства, зорієнтований на досягнення визначеного очікуваного результату, так і результат його навчальної діяльності на певному етапі навчання та дозволяє вчителю / вчительці зрозуміти, як краще підготувати учнів / учениць до підсумкового оцінювання та відслідковувати їхній прогрес протягом навчального року.

Формувальне оцінювання передбачає використання різноманітних методів збору інформації і повинне відповідати цілям і завданням, які встановлені для конкретного навчального предмета / інтегрованого курсу. Його здійснюють у формі самооцінювання, взаємооцінювання, оцінювання вчителем / учителькою із використанням окремих інструментів (картки, шкал, щоденника спостережень учителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учня / учениці тощо).

Окремі завдання для формувального оцінювання можуть бути диференційовані з урахуванням таксономії освітніх цілей за когнітивними рівнями діяльності (завдання початкового рівня передбачають уміння розпізнавати, пригадувати, відтворювати окремі елементи змісту навчання; завдання середнього рівня — розуміння та застосування елементів змісту навчання; достатнього — уміння аналізувати навчальну інформацію (класифікувати, порівнювати, узагальнювати, інтегрувати, уточнювати, упорядковувати); високого — уміння оцінювати (навчальну інформацію та власну навчальну діяльність), рефлексувати, перекодовувати інформацію (з текстової у схематичну, графічну та навпаки), створювати, продукувати). Кожний наступний рівень (від початкового до високого) охоплює показники результатів навчання попереднього рівня та містить нові показники результатів навчання.

Завдання для оцінювання добираються так, щоб можна було отримати об'єктивну інформацію про рівень досягнення учнями обов'язкових результатів навчання певної групи, яка охоплює споріднені загальні результати відповідної освітньої галузі.

За потреби, для отримання інформації щодо рівня досягнення очікуваних результатів навчання учнями, визначених в окремому елементі навчальної програми (тема / розділ тощо), здійснюється тематичне оцінювання. Результати тематичного оцінювання можуть бути використані для коригування освітнього процесу.

ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

Метою **підсумкового оцінювання** є співвіднесення фактичних результатів навчання, яких досягли здобувачі освіти, з обов'язковими / очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом / модельною навчальною програмою за певний період навчання.

Підсумкове оцінювання здійснюють періодично. Кількість підсумкових робіт, час їхнього проведення вчитель / учителька може встановлювати самостійно.

Підсумкові роботи можуть забезпечувати охоплення одного, декількох або всіх груп результатів, визначених у Державному стандарті, у межах вивченого впродовж певного періоду, і мають забезпечувати об'єктивність оцінювання.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання за освітніми галузями (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 01.08.2024 №1093), з урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності.

Для формування висновків щодо рівня досягнення обов'язкових результатів навчання за семестр учитель / учителька може запропонувати учнівству: 1) виконати комплексну підсумкову роботу, завершення якої дозволяють установити результати навчання за всіма групами результатів, визначеними в Критеріях оцінювання за освітніми галузями; 2) виконати окремі підсумкові роботи для кожної групи результатів, визначеної у Критеріях оцінювання за освітніми галузями.

Відомості, отримані під час підсумкового семестрового оцінювання результатів навчання, застосовують для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед здобувачами освіти, та коригування освітнього процесу.

У Свідоцтві досягнень виставляють **семестрові оцінки за групами результатів**. На підставі оцінок за групами результатів виставляють **загальну оцінку за семестр** з кожного навчального предмета / інтегрованого курсу навчального плану освітньої програми закладу освіти.

Оцінка за семестр може бути скоригованою.

Підсумкове оцінювання за рік не здійснюють. Річну оцінку виставляють на підставі загальних оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня / учениці протягом року.

Річне оцінювання також може бути скоригованим.

Результати семестрового та річного оцінювання фіксують у класному журналі та Свідоцтві досягнень (далі Свідоцтво). Результати ДПА — у класному журналі та додатку до Свідоцтва про здобуття базової середньої освіти. За умови використання власної шкали оцінювання заклад має визначити та описати в освітній програмі правила переведення загальної оцінки результатів навчання за рік у систему, визначену законодавством (12-бальну систему), для виставлення у Свідоцтво досягнень.

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ

оцінювання результатів навчання здобувачів освіти
відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти

Рівень	Бал	Загальна характеристика
початковий	1	<i>Учень /учениця:</i> ● сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на прості запитання за змістом почутого / прочитаного, припускається суттєвих змістових і логічних помилок; ● виконує частину простих завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя; ● передає інформацію, намагається висловлювати свої думки, використовуючи короткі однотипні фрази.
	2	<i>Учень /учениця:</i> ● відтворює незначну частину Інформації, отриману від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому / прочитаному часткові відповіді на прості запитання; припускається змістових і логічних помилок; ● виконує прості завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; показує свою зацікавленість до ідей, висловлених іншими. ● комунікує з іншими за потреби, використовує прості однотипні фрази.
	3	<i>Учень /учениця:</i> ● відтворює частину Інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому / прочитаному часткові відповіді на запитання; припускається незначних змістових і логічних помилок; ● виконує завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; долучається до роботи в групі. ● висловлює свої думки простими фразами/ реченнями; просить надати зворотний зв'язок щодо ступеня розуміння та сприйняття запропонованого.
середній	4	<i>Учень /учениця:</i> ● відтворює за зразком основну інформацію, отриману із запропонованих джерел; висловлює свої думки, використовуючи отриману інформацію; може пояснити окремі поняття/терміни/навчальні дії; ● виконує завдання /навчальні дії за зразком під керівництвом учителя; виконує обов'язки, розподілені в групі; ● використовує прості фрази / речення; сприяє спілкуванню та може надати пояснення у межах запропонованої теми.
	5	<i>Учень /учениця:</i> ● застосовує частково основну інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій;

		знаходить у почутому/прочитаному відповіді на прості запитання; може пояснити основні поняття / явища /навчальні дії; • виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу; розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя; виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі; • підтримує спілкування в межах запропонованої теми, використовує прості фрази / речення.
	6	<i>Учень /учениця:</i> • застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; розуміє і пояснює основні поняття / явища/ навчальні дії, наводить прості приклади; • виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом самостійно; розпізнає проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх з допомогою вчителя; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі; • спілкується у межах запропонованої теми, використовує прості фрази / речення.
достатній	7	• <i>Учень /учениця:</i> • знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; відповідає на окремі запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший за зразком, наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки; • виконує репродуктивні й Частково-пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом або в співпраці з однокласниками; розпізнає проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; співпрацює в групі, виконуючи навчальні завдання. • долучається до спілкування в межах запропонованої теми та визначає завдання через поставлені запитання.
	8	<i>Учень /учениця:</i> • аналізує інформацію, отриману з обраних джерел, зіставляє, порівнює та групує її за заданою ознакою; вирізняє проблемні ситуації, відповідає на запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший; наводить певні аргументи, доповнює думку/відповіді однокласників; • виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, розв'язує проблемні ситуації відомими способами з опосередкованою допомогою вчителя; активно

високий		співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі; запрошує до спілкування, чітко формулюючи питання та пріоритети для обговорення та у межах запропонованої теми.
	9	<i>Учень /учениця:</i> - аналізує інформацію, отриману з різних джерел; вирізняє проблемні ситуації; добирає прийнятний із запропонованих способів для її унаочнення й візуалізації; наводить аргументи та доречні приклади щодо висловленої думки; - виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання; розв'язує проблемні ситуації засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові та нетипові завдання. - ініціює спілкування та обмінюється інформацією у межах запропонованої теми.
	10	<i>Учень /учениця:</i> - виокремлює істотну й потрібну інформацію, отриману із різних самостійно вибраних джерел; вирізняє проблемні ситуації, оцінює інформацію за заданими критеріями; ставить запитання; встановлює логічні зв'язки між об'єктами, фактами, явищами; - застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі; - розвиває ідеї думки учасників спілкування в межах запропонованої теми та намагається укласти їх у цілісну логічну лінію, розглядаючи різні сторони проблеми.
	11	<i>Учень /учениця:</i> - узагальнює інформацію, отриману з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; знаходить інформацію й аналізує її; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки; - застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі; конструктивно взаємодіє у групі; - узагальнює головний зміст почутого під час спілкування у межах запропонованої теми; обирає оптимальний спосіб взаємодії з іншими для вирішення спільних навчальних завдань.
	12	<i>Учень /учениця:</i> оцінює отриману інформацію, отриману з різних джерел, порівнює та зіставляє її; використовує усвідомлено інформацію в різних ситуаціях;

		● застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; здійснює різні види діяльності самостійно, у парі або групі; аналізує власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює, планує та організує співпрацю в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань; ● виступає посередником у спілкуванні у межах запропонованої теми, демонструє толерантність до різних точок зору і надає роз'яснення за потреби іншим учасникам.
--	--	--

Кочубіївська гімназія